

Ένα ταξίδι που άλλαξε τον κόσμο

Ο 19ος αιώνας είναι μια εποχή μεγάλων ερευνών και ανακαλύψεων, καθώς τα πιο απομακρυσμένα και αχαρτογράφητα σημεία της Αφρικής, της Κεντρικής Ασίας και της Αμερικής σταδιακά ανακαλύπτονται, μελετώνται και χαρτογραφούνται. Τα μεγάλα ερευνητικά ταξίδια γνωρίζουν μια αληθινή έκρηξη και ευρυμαθείς ερευνητές διασχίζουν παρθένες περιοχές με σκοπό να μελετήσουν, να ταξινομήσουν και να περιγράψουν άγνωστα φυτά και ζώα. Στα πλαίσια των «επιστημονικών» αυτών ταξιδιών εντάσσεται και ένα από τα πιο γνωστά ταξίδια του 19ου αιώνα, αυτό του BEAGLE, με τον φυσιοδίφη Δαρβίνο εν πλώ, ο οποίος με τις παρατηρήσεις του για την εξέλιξη των ειδών και τη φυσική επιλογή επέφερε επαναστατικές αλλαγές στην ανθρώπινη γνώση. Έτσι, έγινε και το BEAGLE ένα από τα πιο διάσημα πλοία στην ιστορία

ΚΕΙΜΕΝΟ: ΕΥΗ ΠΙΠΕΡΙΔΟΥ

Το BEAGLE ήταν ένα από τα 115 εξοπλισμένα με 10 πυροβόλα Cherokee-class μπρίκια, τα οποία ναυπηγήθηκαν από το Βασιλικό Ναυτικό ανάμεσα στα 1807 και 1830. Τα πλοία αυτά προορίζονταν για ποικίλους ρόλους, δηλαδή από ερευνητικά ταξίδια μέχρι περιπολίες για δουλεμπορικά. Το 235 τόνων BEAGLE, που είχε πάρει το όνομά του από το ομώνυμο λαγωνικό, καθελκύστηκε στις 11 Μαΐου 1820 στα ναυπηγεία του Woolwich στον Τάμεση με κόστος 7.803 λιρών. Τον Ιούλιο του ίδιου έτους συμμετείχε στη ναυτική επιθεώρηση του στόλου, στα πλαίσια των εορταστικών εκδηλώσεων για τη στέψη του βασιλιά Γεωργίου του IV και ήταν το πρώτο πλοίο που πέρασε κάτω από τη νέα γέφυρα του Λονδίνου. Καθώς δεν υπήρχε άμεση ανάγκη αξιοποίησής του, παρέμεινε αγκυροβλημένο σε εφεδρεία για πέντε χρόνια, χωρίς

κατάρτια και εξαρτισμό, μέχρις ότου αποφασίστηκε η συμμετοχή του σε ερευνητικά ταξίδια.

ΤΟ ΠΡΩΤΟ ΤΑΞΙΔΙ

Στις 27 Σεπτεμβρίου 1825 το BEAGLE επέστρεψε στο Woolwich για τις αναγκαίες μετατροπές, ώστε να ανταποκριθεί στα νέα του καθήκοντα. Τα κανόνια του μειώθηκαν σε έξι, του προστέθηκε μια μετζάνα και μετατράπηκε τελικά από μπρίκι σε μπάρκο. Να πώς περιγράφεται το BEAGLE στην «Αφήγηση των ερευνητικών ταξιδιών των πλοίων του Βασιλικού Ναυτικού BEAGLE και ADVENTURE στα χρόνια 1826 έως 1836». «Το κατασκεύασαν σαν μπρίκι. Τα ξάρτια του ήταν μεγαλύτερα από ό,τι σε πλοία της χωρητικότητάς του. Προς το μεσαίο κατάρτι υπήρχαν τέσσερα μπρούτζινα πυροβόλα, δύο των εννέα και δύο των έξι λιβρών. Οι καταπακτές ήταν μεγάλες. Δεν είχε εργάτη για την έλξη

της άγκυρας. Κάτω από το κατάρτι της πρύμνης ήταν οι καμπίνες, σίγουρα πολύ μικρές, αλλά φορτωμένες με πράγματα σε αντίστροφη αναλογία προς το μέγεθός τους. Οι χώροι διαβίωσης ήταν μάλλον καλύτεροι από αυτούς άλλων πλοίων της κλάσης του. Πάνω στο κατάστρωμα της πρύμνης, κρεμασμένη από πασσάλους, βρισκόταν μια φαλινοθηρική βάρκα μήκους 28 ποδιών. Σε κάθε πλευρά του βρισκόταν μια φαλινοθηρική βάρκα μήκους 25 ποδιών και στην πρύμνη μια μικρή σωσίβια βάρκα». Το BEAGLE απέπλευσε από το Plymouth στις 22 Μαΐου 1826 για το πρώτο του ταξίδι, υπό τη διοίκηση του Cpt Pringle Stokes. Η αποστολή του ήταν να συνοδεύσει το μεγαλύτερο πλοίο HMS ADVENTURE (380 τόνων) σε μια υδρογραφική έρευνα στην Παταγωνία και στη Γη του Πυρός κάτω από τη γενική διοίκηση του Αυστραλού πλοιάρχου Phillip Parker King. Στόχος της

αποστολής ήταν να χαρτογραφήσει τα στενά του Μαγγελάνου και τα περάσματα του νοτιότερου άκρου της Νότιας Αμερικής. Ωστόσο, ο Cpt Pringle Stokes, μόλις ήρθε αντιμέτωπος με τις μεγάλες δυσκολίες της ερευνητικής του αποστολής στα εχθρικά νερά της Γης του Πυρός, έπεσε σε βαθιά κατάθλιψη. Στο Port Famine στο στενό του Μαγγελάνου κλειδώθηκε στην καμπίνα του για 14 μέρες και κατοπιν περιέπεσε σε μια κατάσταση παραληρηματός, μιλώντας συνεχώς για την επόμενη αποστολή του. Μετά από αυτό, στις 2 Αυγούστου του 1828 αυτοπυροβολήθηκε και πέθανε δέκα μέρες αργότερα.

Με έλλειψη προμηθειών και με μεγάλο μέρος του πληρώματος άρρωστο, το BEAGLE, κάτω από την προσωρινή διοίκηση του ανθυποπλοιάρχου W.G. Skyring, επέστρεψε στο Buenos Aires. Εκεί στις 15 Δεκεμβρίου 1828, ο ποναύαρχος

Sir Robert Otway όρισε τον υποπλοίαρχο Robert FitzRoy επικεφαλής του πλοίου για το ταξίδι της επιστροφής. Ο 23χρονος αριστοκράτης Robert FitzRoy αποδείχτηκε όχι μόνο ένας ικανός και με πυγμή καπετάνιος, αλλά και ένας λεπτολόγος ερευνητής. Αναφέρεται, μάλιστα, ότι σε κάποιο ατυχές περιστατικό μια ομάδα κατοίκων της Γης του Πυρός έκλεψε μια βάρκα του πλοίου. Τότε, λοιπόν, ο FitzRoy πήρε από τις οικογένειές τους ως ομήρους δύο ενήλικους άνδρες, ένα κορίτσι και ένα αγόρι και τους μετέφερε με το BEAGLE στην Αγγλία, στην οποία και επέστρεψε στις 14 Οκτωβρίου 1830.

ΤΟ ΔΕΥΤΕΡΟ ΤΑΞΙΔΙ: ΟΙ ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΕΣ

Ο FitzRoy είχε κάθε λόγο να ελπίζει πως η εξερεύνηση της Νότιας Αμερικής θα συνεχιζόταν υπό τη διοίκησή του. Όταν, όμως, οι

λόρδοι του Ναυαρχείου φάνηκε να εγκαταλείπουν αυτό το σχέδιο, εκείνος σκέφτηκε διάφορες εναλλακτικές λύσεις για να μπορέσει να επιστρέψει τους ιθαγενείς στην πατρίδα τους, στην πρύμνη και 30 στην πλώρη. Το αυψωμένο κατάστρωμα έδινε στο BEAGLE ένα πλεονέκτημα σε σχέση με άλλα πλοία της κατηγορίας του, καθώς έτσι αποφευγόταν η υπερβολική συγκέντρωση νερού. Προστέθηκαν, επίσης, ενισχύσεις στο κύτος και αυξήθηκε το εκτόπισμά του κατά επτά τόνους. Ο FitzRoy δεν φείσθηκε εξόδων σχετικά με τον εξοπλισμό του πλοίου, ο οποίος περιελάμβανε 22 χρονομέτρα και πέντε δείγματα συμπιε-

ξαμενή στο λιμάνι του Devon για ανακατασκευές και επιδιορθώσεις. Ανάμεσα σε αυτές περιλαμβάνονταν και η σημαντική ανύψωση του καταστρώματός του κατά 20 εκατοστά στην πρύμνη και 30 στην πλώρη. Το αυψωμένο κατάστρωμα έδινε στο BEAGLE ένα πλεονέκτημα σε σχέση με άλλα πλοία της κατηγορίας του, καθώς έτσι αποφευγόταν η υπερβολική συγκέντρωση νερού. Προστέθηκαν, επίσης, ενισχύσεις στο κύτος και αυξήθηκε το εκτόπισμά του κατά επτά τόνους. Ο FitzRoy δεν φείσθηκε εξόδων σχετικά με τον εξοπλισμό του πλοίου, ο οποίος περιελάμβανε 22 χρονομέτρα και πέντε δείγματα συμπιε-

σόμετρων, ένα είδος βαρόμετρου χωρίς υδράργυρο, που επινόησε ο Alexander Adie. Το όργανο αυτό ο FitzRoy το εκτιμούσε ιδιαίτερα, καθώς του παρείχε ακριβείς ενδείξεις.

Ο FitzRoy ήδη κατά τη διάρκεια του πρώτου του ταξιδιού είχε χρειαστεί έναν εξειδικευμένο σύμβουλο σε γεωλογικά θέματα. Συμπέρανε, λοιπόν, πως και σε αυτή την αποστολή «έπρεπε να φέρει μαζί του ένα πρόσωπο με γνώσεις για να αναλάβει τις μελέτες στην ξηρά, καθώς ο ίδιος και οι αξιωματικοί του θα ασχολούνταν με τις υδρογραφικές μελέτες». Επιπλέον, ο πλοίαρχος εκείνη την εποχή έπρεπε να έρχεται αντιμέτωπος με εξαιρετικά πιεστικές συνθήκες. Η ένταση της εργασίας και η μοναξιά ήταν κάποιες από αυτές, όπως φαίνεται και από την αυτοκτονία του Cpt Stokes, αλλά και του ▶

